


DRUK NR 121

Projektodawca:

Komisja Ochrony Środowiska
Rady Miasta Krakowa

RADA RADY MIASTA KRAKOWA SEKRETARIAT	
wpłynęło dnia:	2024 -06- 14
Nr	9.11.23
Podpis	

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA KRAKOWA
Z DNIA

w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pod nazwą „Zakrzówek - enklawa wschodnia”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 i art. 40 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609) w związku z art. 44 ust. 1, 2, 3a, oraz art. 45 ust. 1 pkt 1 - 5, pkt 9, pkt 11 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336; zm.: Dz. U. z 2022 r. poz. 2375 oraz z 2023 r. poz. 1688 i poz. 1890.) Rada Miasta Krakowa uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się użytek ekologiczny „Zakrzówek - enklawa wschodnia” o powierzchni 1,58 ha, położony w Krakowie na nieruchomościach oznaczonych jako działki ewidencyjne ewidencyjnych nr: 140/2, 141, 174/2, 175, 176, 177 obr. 9 jednostka ewidencyjna Kraków – Podgórze.

2. Obszar i granice użytku określa załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Celem ustanowienia użytku ekologicznego „Zakrzówek - enklawa wschodnia” jest ochrona mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoi oraz miejsc rozmnażania lub miejsc sezonowego przebywania i rozszerzenie użytku ekologicznego „Zakrzówek”.

§ 3. Na terenie użytku ekologicznego wprowadza się zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 7) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 8) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 9) umieszczania tablic reklamowych.

§ 4. Zakazy, o których mowa w § 3 pkt 8 nie dotyczą zabiegów ochrony czynnej.



§ 5. Ustala się następujące sposoby ochrony czynnej użytku:

- 1) monitoring stanu przyrodniczego;
- 2) usuwanie gatunków inwazyjnych;
- 3) prace na terenie użytku należy wykonywać pod nadzorem botanika i herpetologa.

§ 6. Prezydent Miasta Krakowa sprawuje nadzór nad użytkowaniem ekologicznym.

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krakowa.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

W imieniu Komisji


UZASADNIENIE

Ustawową kompetencją rady gminy wynikającą z art. 44 ust. 1 ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.) jest ustanawianie form ochrony przyrody. Jedną z form ochrony przyrody jest użytek ekologiczny.

Zgodnie z art. 42 przywołanej wyżej ustawy: „*Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania*”.

Użytek ekologiczny „Zakrzówek - enklawa wschodnia” o powierzchni 1,58 ha, położony jest w Krakowie na nieruchomościach oznaczonych jako działki ewidencyjne ewidencyjnych nr: 141, 140/2, 177, 176, 175, 174/2 obr. 9 jednostka ewidencyjna Kraków – Podgórze.

Przesłanką do objęcia terenu ochroną prawną w formie użytku ekologicznego, wskazaną w projekcie uchwały jest ochrona mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, ich ostoi oraz miejsc rozmnażania lub miejsc sezonowego przebywania i rozszerzenie użytku ekologicznego „Zakrzówek”.

Aktualna wiedza na temat występowania płazów i gadów (w tym gniewosza plamistego) wskazuje, że zasięg ich występowania jest znacznie większy niż obszar utworzonego w 2018 r. użytku ekologicznego „Zakrzówek”

25 września 2023 r. naukowcy z Instytutu Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, Instytutu Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytutu Zoologii i Badań Biomedycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytutu Zoologii i Badań Biomedycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk, Towarzystwa Herpetologiczne NATRIX wystąpili o rozszerzenie użytku ekologicznego „Zakrzówek” o teren działek nr 141, 140/2, 177, 176, 175, 174/2 obr. 9 Podgórze, wskazując, że potencjalne inwestycje na tym terenie niosą za sobą poważne ryzyko bezpośredniego i pośredniego negatywnego oddziaływania na rzadkie gatunki m.in. poprzez obniżenie poziomu wód gruntowych czy zwiększenie śmiertelności zwierząt na drogach o zwiększonym ruchu kołowym. Zagrożone są również siedliska przyrodnicze w bezpośrednim sąsiedztwie, tj. łożowisko ze stanowiskami rzadkich gatunków flory chronionych i/lub z Polskiej Czerwonej Listy Roślin



i Grzybów: pełnika europejskiego *Trollius europaeus*, turzycy Hartmanna *Carex hartmaniorum*, kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis* oraz grzyba wielkoowocnikowego ciemnotwardnika łuskowatego *Phaeomarasmus erinaceus*. Ponadto, omawiany teren stanowi otoczenie miejsc rozrodu kilku chronionych gatunków płazów, w tym traszki grzebieniastej *Triturus cristatus* i kumaka nizinnego *Bombina bombina* – gatunków objętych ścisłą ochroną gatunkową oraz Dyrektywą Siedliskową UE (załącznik II). Płazy, w tym wyżej wymienione, poza okresem rozrodu przebywają na lądzie i wymagają odpowiedniego siedliska w promieniu kilkuset metrów od siedlisk wodnych. Ponadto, mając na uwadze wartości przyrodnicze terenu położonego na południowy wschód od ul. św. Jacka, w szczególności występowanie chronionych i zanikających gatunków roślin i zwierząt, ich ostoi oraz miejsc rozmnażania i miejsc sezonowego przebywania, a także postępujące niszczenie cennych siedlisk przyrodniczych, w tym zmiennowilgotnej łąki trzęślicowej *Molinion* (kod 6410), wnioskuje o rozszerzenie istniejącego użytku ekologicznego „Zakrzówek”. Teren jest miejscem występowania kosańca syberyjskiego *Iris sibirica*, kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis*, turzycy Hartmanna *Carex hartmaniorum*, a także chronionych gatunków motyli: czerwończyka nieparka *Lycaena dispar*, modraszka telejusa *Phengaris teleius* oraz modraszka *nausithous* *P. nausithous*. Wymienione gatunki motyli są objęte ochroną ścisłą na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska oraz chronione na kanwie Dyrektywy Siedliskowej UE 92/43/EWG oraz ratyfikowanej przez Polskę Konwencji Berneńskiej. Liczebności populacji modraszek szacowane są od 2008 roku. Należy podkreślić istotność omawianego terenu dla występowania i zachowania populacji chronionych gatunków płazów i gadów. W raporcie Burego i Zająca z 2014 zwracano uwagę na obecność płazów i gadów (w tym traszki grzebieniastej i gniewosza płamistego *Coronella austriaca*) przekraczających ul. św. Jacka, co świadczy o obecności tych gatunków na terenach zielonych położonych na południe od tej ulicy i istniejącego użytku ekologicznego. Wg raportu Kurek 2020 migrujące płazy obserwowane są na całej długości ul. Wyłom z kierunku ul. św. Jacka, tym samym potwierdzając, że całość terenów zielonych na południe od ul. Wyłom stanowi siedliska lądowe tych zwierząt. Prowadzona od 2 lat akcja „Płazy i gady Krakowa” koordynowana przez Towarzystwo Herpetologiczne NATRIX i oparta o model nauki obywatelskiej również potwierdziła obecność gniewoszy płamistych na obszarach zlokalizowanych wzdłuż ulicy św. Jacka, a także przekraczających ulicę. Dotyczy to również osobników młodocianych, co wskazuje na ważną rolę terenów pomiędzy ul. Wyłom i św. Jacka, a także okalających ul. św. Jacka w utrzymaniu potencjału reprodukcyjnego populacji. Zważywszy na postępującą utratę siedlisk na terenie Zakrzówka, m.in. poprzez utworzenie boiska do paintballa między ul. Wyłom i św. Jacka, a także budowę Parku Zakrzówek oraz powstające bloki pomiędzy ul. Pychowicką i św. Jacka, zabezpieczenie istniejących fragmentów zieleni ma pierwszorzędne znaczenie dla zachowania lokalnych populacji płazów i gadów. Na konieczność zabezpieczenia obszarów zielonych leżących poza istniejącym użytkowaniem ekologicznym (np. po drugiej stronie ul. Św. Jacka) wskazywano już w raporcie Burego i Zająca 2014. Jednocześnie, zanik i degradacja siedlisk zostały uznane za najważniejsze zagrożenie lokalnej populacji gniewosza płamistego podczas ogólnopolskiego monitoringu prowadzonego na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 2017 i 2021 roku. Negatywna ocena perspektyw ochrony wynika z wciąż dużej presji inwestycyjnej na omawiany fragment terenu i perspektywy te mogą ulec poprawie tylko poprzez konsekwentną ochronę obszarową. Zanik kolejnych fragmentów siedlisk Zakrzówka, np. w wyniku budowy parku, mimo deklaracji ich ochrony ze strony lokalnych jednostek decyzyjnych (np. RDOŚ, ZZM), stanowi o prawdziwości tej oceny i podkreśla konieczność natychmiastowej ochrony wszystkich pozostałych na Zakrzówku fragmentów zieleni.

Z apelem o objęcie terenu ochroną w formie użytku ekologicznego wystąpiła Rada Dzielnicy VII Debniki.

Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. Środowiska Uchwałą nr 12/2023 z dnia 04.10.2023, po analizie argumentów przyrodniczych dotyczących obszaru Zakrzówka zawartych w piśmie skierowanym do Przewodniczącego Podkomisji ds. użytków ekologicznych Komisji Planowania Przestrzennego Rady Miasta Krakowa przez grupę przyrodników, reprezentujących 3 instytuty UJ, 2 instytuty PAN oraz Towarzystwo Herpetologiczne NATRIX, i w nawiązaniu do uchwały Rady Dzielnicy VIII nr LVII/524/2023 z dnia 31.08.2023 r., wnioskuje o jak najszybsze rozszerzenie użytku ekologicznego „Zakrzówek” w kierunkach północnym i wschodnim.



Na podstawie art. 44 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, w odniesieniu do użytku ekologicznego, mogą być wprowadzone zakazy określone w art. 45 ustawy o ochronie przyrody.

Spośród proponowanych przez ustawodawcę 11 zakazów, wybrano 9, dostosowanych do potrzeb związanych z ochroną użytku.

Są to zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 6) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 7) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 8) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 9) umieszczania tablic reklamowych.

Z listy zakazów, określonych w art. 45 ustawy o ochronie przyrody, nie wybrano zakazów: „wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych” oraz „wydobycia do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu”, gdyż nie mają zastosowania w stosunku do projektowanego użytku ekologicznego „Zakrzówek - enklawa wschodnia”

Podjęcie uchwały wywoła skutki finansowe dla budżetu miasta Krakowa.

Dla ustanowionego użytku należy wykonać tablicę informacyjną, której koszt szacuje się na kwotę około 3 500 zł. Wskazane jest wykupienie nieruchomości przez Gminę Kraków.

Mając powyższe na względzie przedłożenie Radzie Miasta Krakowa projektu uchwały jest uzasadnione.

W imieniu komisji

